

ISSN 1822–119X

Mokytojų ugdymas. 2008. Nr. 11 (2), 190–202

Teacher Education. 2008. Nr. 11 (2), 190–202

Laimutė BOBROVA, Ramutė GAUČAITĖ

Šiaulių universitetas ● Šiauliai University

REFLEKSYVI VII TARPTAUTINĖS MOKSLINĖS KONFERENCIJOS „MOKYTOJŲ RENGIMAS XXI AMŽIUJE: POKYČIAI IR PERSPEKTYVOS“ PROBLEMATIKOS ANALIZĖ

Įvadas

Kuriant bendrą Europos erdvę ir plėtojant jos kultūrą, aktualia problema tampa pedagogų rengimo pertvarka, orientuojant ją į naująją laisvojo ugdymo(-si) paradigmą. Tai atliepia ir aukštojo mokslo kaitą reglamentuojančius dokumentus: Bolonijos deklaraciją (1999), Lisabonos strategiją (2002), Prahos komunikatą (2001), Kopenhagos deklaraciją (2002), Berlyno komunikatą (2003) ir kt.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 468 patvirtintoje Valstybinėje pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programoje (2006) pabrėžiama, kad atsižvelgiant į šiuolaikinės visuomenės realijas ir pasaulines švietimo tendencijas būtina pertvarkyti pedagogų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą. Vis dažniau reikalaujama, kad studijos aukštojoje mokykloje būtų kokybiškos, atitinkančios visuomenės poreikius. Aktualia problema tampa siekis parengti tinkamos kvalifikacijos mokytojus, gebančius dirbti šiuolaikinėje mokykloje. Hargreaves (2008, p. 195) teigia, kad „reikalinga didžioji vizija, kai mūsų klestėjimas ir saugumas priklauso nuo mūsų pajėgumo rengti mokinius ir mokytojus, galinčius suprasti ir ištraukti iš dramatiškus socialinius pokyčius, kuriuos atspindi šiandieninė žinių visuomenė, su visais jos padariniais žmogui“. Išsilavinimo kokybės supratimas tampa itin svarbus, ir tai skatina nuolat domėtis studijų kokybės tobulinimu, ieškoti atsakymų į esminius dabarties iššūkius bei atsiveriančias naujas galimybes (Fullan, 1998; Hargreaves, 1999; Želvys, 2003). Rengiant naujo mąstymo pedagogus, išskyla svarbus uždavinys – universitetinį rengimą organizuoti taip, kad būsimasis mokytojas išsiugdytų kompetencijas, leidžiančias jam orientuotis sudėtingoje darbo pasaulio konkurencinėje erdvėje ir būti atsakingam už save ir savo ugdytinį.

REFLEXIVE ANALYSIS OF PROBLEMATIC OF THE 7th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE “TEACHER TRAINING IN XXI CENTURY: CHANGES AND PERSPECTIVES”

Introduction

When creating a common European space and developing its culture, the reform of teacher training is becoming a relevant problem, orienting it towards the new paradigm of free education. It also echoes the legal acts that regulate changes of higher education: The Bologna Declaration (1999), The Lisbon Strategy (2002), The Copenhagen Declaration (2002), The Berlin Communiqué (2003), etc.

The national programme of reform of teacher training and the improvement of qualification approved by the resolution of Government of the Republic of Lithuania No. 468 dated on 25th May, 2006 emphasizes that referring to reality of today's society and the world tendencies of education it is necessary to reform the system of teacher training and improvement of qualification. It is required over and over that higher education would be of a good quality and would satisfy the requirements of society. The objective to train well-qualified teachers, having ability to work in a modern society is becoming a relevant problem. According to Hargreaves (2008, p. 195) “a great vision is needed when our prosperity and safety depends on our capability to train students and teachers that are able to perceive and engage themselves into dramatic social changes which are reflected by today's knowledge society including all its consequences to a person.” The perception of education quality is becoming eminently important and it stimulates to follow the development of quality of studies constantly, to look for the answers to current essential challenges and opening new possibilities (Fullan, 1998; Hargreaves, 1999; Želvys, 2003). While training teachers of new thinking an important task emerges – to organize university training in the way that a future teacher would acquire competences that allow him to orient in the space and be

Aktualios švietimo kaitos problemos buvo analizuojamos ir 2008 m. lapkričio 21 d. Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto ir Šiaulių universiteto Tęstinių studijų instituto organizuotoje VII tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Mokytojų rengimas XXI amžiuje: pokyčiai ir perspektyvos“. Konferencijos partneriai – Liepojos pedagogikos akademija, konferencijos rėmėjas – Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas.

Tai tęstinė tarptautinė mokslinė konferencija, vykstanti Šiaulių universitete jau septintą kartą. Joje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių) ir kitų šalių universitetų, akademijų, tęstinių studijų institutų, pedagoginių mokyklų ir kolegijų: Jungtinių Amerikos Valstijų (Oregon), Rusijos valstybinio A. I. Gerceno (Sankt Peterburgas), Kroatijos J. Strossmayerio universitetų, Liepojos pedagogikos akademijos, Bresto universiteto Tęstinių studijų instituto (Prancūzija), pedagoginės M. P. Dragomonovo mokyklos (Ukraina), Lietuvos kolegijų (Marijampolės, Panevėžio, Klaipėdos ir Šiaulių) bei Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos specialistai. Konferencijos veikloje aktyviai dalyvavo ir kitų ugdymo institucijų atstovai bei mokytojai praktikai.

Konferencijoje organizuotose mokslinėse diskusijose dalyvavo 139 mokslininkai, perskaityti 82 pranešimai (plenariniame posėdyje – 6, aštuoniuose sekcijose – 76). 65 pranešimus skaitė įvairių Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, o 17 – užsienio šalių mokslininkai.

Mokslinės diskusijos vyko orientuojantis į tokias problemines sritis:

1. Mokytojų rengimo kokybės užtikrinimo prielaidos vieningoje Europos aukštojo mokslo erdvėje.
2. Mokytojas ir mokinys šiuolaikinėje visuomenėje: kultūrų ir kompetencijų dialogas.
3. Šiuolaikinis vaikas ir pedagogas ikimokyklinio, priešmokyklinio bei pradinio ugdymo sistemoje.
4. Universitetinio ir neuniversitetinio mokytojų rengimo problemos.
5. Kūno kultūros mokytojų kompetencijos ir rengimo problemos.
6. Gamtos mokslų ir technologijos mokytojų rengimo ir kompetencijų ugdymo problemos.
7. Andragogo rengimo ir suaugusiųjų mokymo (-si) problemos.

responsible for himself and the student.

The relevant problems of education change were analyzed in the 7th international scientific conference “Teacher training in the XXI century: changes and perspectives” organized by the Faculty of Education of Šiauliai University and Continuing Studies Institute. The partners of the conference – Liepaja Pedagogical Academy. The sponsor of the conference – Lithuanian State Science and Studies Foundation.

It is a continuous international scientific conference, already the 7th time taking place at Šiauliai University. Scientists from Lithuania (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, and Šiauliai) and from other countries as well took part in it: from the United States of America (Oregon), Russia State Pedagogical University of Herzen (Sankt-Peterburg), J. J. Strossmayer University of Osijek, Croatia, Liepaja Pedagogical Academy, University of Brest, Continuing Studies Institute (France), M. Dragomonov National Pedagogical University (Ukraine), Colleges of Lithuania (Marijampolė, Panevėžys, Klaipėda and Šiauliai) and the specialists of the Ministry of Education and Science of the Republic of Lithuania. The representatives and teachers-practicians from other educational institutions also took an active part in the conference.

139 scientists participated in the scientific discussions of the conference and 82 reports were delivered: in the plenary meeting - 6, in eight sections – 76 reports, 65 of which were delivered by scientists from various Lithuanian education and science institutions and 17 of them were presented by foreign scientists.

Scientific discussions were oriented to the following problematic issues:

1. The assumptions of quality assurance of teacher training in the united European higher education space.
2. A teacher and a student in a modern society: the dialog of cultures and competences.
3. A modern child and a teacher in the system of preschool, pre-primary and primary education.
4. The problems of university and non-university teacher training.
5. The problems of competence and training of Physical training teachers.
6. The problems of competence and training of Science and Technology teachers
7. The problems of andragog training and adult teaching (learning).

Idėjų sklaida ir apibendrinimas***Mokytojų rengimo kokybės užtikrinimo problemos***

Plenarinio posėdžio pranešėjas M. Briedis (Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija), remdamasis Lisabonos strategijos (2000) ir Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX–1700 patvirtinto „Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos“ dokumento keliamais uždaviniais švietimui, analizavo Lietuvos pedagogų rengimo sistemos tobulinimo galimybes, pabrėždamas, kad turi būti kuriama integrali mokytojų rengimo bei kvalifikacijos tobulinimo sistema, orientuota į kintantį mokytojo vaidmenį šiuolaikinėje visuomenėje ir šiuolaikiniam mokytojui būtinas naujas kompetencijas. Pažymėdamas dinamišką mokytojo vaidmenį (mokytoją – žinių turėtoją ir perteikėją – keičia mokytojas – mokymo organizatorius, mokymosi galimybių kūrėjas, mokymosi patarėjas, partneris, tarpininkas tarp mokinio ir įvairių informacijos šaltinių) minėtas pranešėjas atkreipė dėmesį į tai, kad mokytojas šiandieninėje visuomenėje turi išlikti ugdytoju. Šios mintys išryškina naujus reikalavimus studijų programoms, jų kokybei, mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, naujų kvalifikacijų įgijimui.

Apibendrinamas išsakytas mintis, M. Briedis išreiškė lūkesčius, susijusius su universitetiniu pedagogų rengimu. Tai studijų programų atnaujinimas bei modernus jų turinys ir jo perteikimo metodai, mokymosi paradigmos įgyvendinimas, mokslinių tyrimų efektyvinimas, inovacijų paieška.

Studijų programų vertinimas K. Pukelio (Vytauto Didžiojo universitetas) įvardytas kaip vienas iš svarbiausių studijų kokybės uždavinių. Atkreiptas dėmesys į vidinio studijų programų vertinimo esmę, kurią sudaro stipriųjų ir silpnųjų studijų programos pusių identifikavimas ir numatymas konkrečių tobulinimo priemonių. Kartu aptarti ir išorinio vertinimo tikslai, sudarantys galimybę studijų programą palyginti su nacionaline ir tarptautine patirtimi ir tokiu būdu sukurti studijų programų tobulinimo strategiją. Akcentuota, kad vidinė kokybės užtikrinimo sistema turi skatinti aktyviai veikti visus universiteto bendruomenės narius – dėstytojus, studentus, administratorius, mokslininkus, taip pat socialinius partnerius, absolventus. K. Pukelis suformulavo išvadą, jog norint sėkmingai konkuruoti aukštojo mokslo erdvėje, būtina siekti užtikrinti studijų, mokslo ir institucijos veiklos kokybę.

L. Fomičiova, pristačiusi Ukrainos aukštųjų mokyklų pertvarkymo galimybes Bolonijos procesų kontekste, akcentavo, kad Lietuvos patirtis galėtų padėti

Spread of ideas and general conclusion***The problems of quality assurance of teacher training***

The presenter of the plenary meeting M. Briedis (Education and Science Ministry of the Republic of Lithuania) referring to the Lisbon Strategy (2000) and the decree of Seimas of the Republic of Lithuania dated on 4th July, 2003 No. IX – 1700 approved by “The Provisions of the National Education Strategy 2003 – 2012” document that raises objectives to education, analyzed the possibilities of system development of the Lithuanian teacher training, emphasizing that an integral system of teacher training and qualification development should be created, oriented to the changing teacher’s role in a modern society and new competences necessary for a modern teacher. Stressing a dynamic role of a teacher (teacher – a holder and conveyor of knowledge is replaced by a teacher – teaching organizer, a creator of learning possibilities, an advisor of learning, a mediator between a student and various information sources) the presenter paid attention that a teacher should remain an educator in a modern society. These ideas highlight new requirements for study programmes, their quality, teacher qualification development, and acquisition of new qualification.

Summarizing the indicated thoughts, M. Briedis expressed his expectations related to university teacher training. It is a renovation of study programmes, their modern content, and methods of its conveyance, implementation of learning paradigm, improvement of scientific researches, search for innovations.

Evaluation of study programmes is designated as one of the most important objectives of study quality by K. Pukelis (Vytautas Magnus University). The essence of internal evaluation of study programmes consisting of identification of weak and strong sides of the study programmes and the prediction of particular means of development was pointed out. Simultaneously, outside evaluation aims, providing an opportunity to compare study programme with national and international experience and to create the strategy of study programme development, were discussed. It is emphasized that internal quality assurance system should stimulate the members of university – lecturers, students, administrators, scientists as well as social partners, graduates to be active. K. Pukelis formulated conclusion that in order to remain competitive in the space of higher education it is necessary to seek for assurance of study, quality of science, institution’s activities.

L. Fomičiova presented possibilities of reform of higher education institutions of Ukraine in the

tobulinti Ukrainos švietimo sistemą. Mokytojų ugdymo sistemos pertvarkos kryptis, išvalgas ir problemas Latvijoje pateikė Liepojos universiteto profesorė A. Samuseviča.

Studijų kokybės valdymo patirtis sukaupta Jungtinėse Amerikos valstijose. Todėl konferencijos dalyviai susidomėję klausė R. Paulausko (Šiaulių universitetas), kuris ilgą laiką dirbo šioje šalyje, pranešimo apie mokytojų paklausos ir pasiūlos tendencijas JAV.

Apžvelgiant pastarųjų metų aukštojo mokslo raidos kryptis, pastebima, kad universitetas suvokiamas kaip institucija, teikianti darbo rinkai reikalingas kvalifikacijas. Tyrėja I. Tendzegolskienė (Vytauto Didžiojo universitetas), akcentuodama Bolonijos proceso dokumentuose pabrėžiamus trečiajai studijų pakopai keliamus reikalavimus, savo pranešime „Kvalifikacijos aprašo rengimo metodologija: edukologijos daktaro kvalifikacijos aprašo rengimo atvejis“ kvalifikacijų laipsnių skaidrumą, gebėjimų pritaikomumą profesinės veiklos srityse nurodo kaip svarbias ir vertas mokslinių diskusijų sritis. Pasak pranešėjos, kuriant nacionalinę kvalifikacijų sistemą, aukštajam mokslui skiriamas ypatingas dėmesys, nes universitetai užtikrina mokslo, praktikos ir švietimo sąveiką bei kuriamos kvalifikacijų sistemos intelektualinį potencialą. Aukštasis mokslas ne tik tenkina profesinės veiklos sistemos kvalifikacinius bei intelektualinius studentų poreikius, bet ir kuria naujas žinias. Taigi, universiteto parengtame ugdymo turinyje, organizuojant doktoranto studijų veiklos procesą, atsiranda dvigubas turinys: bendrasis aukštasis lavinimas (bendrasis universitetinis turinys) ir aukštasis profesinis lavinimas (profesinis universitetinis turinys), kuris skatina įgyti kompetencijų. Edukologijos daktaro kompetencijų nurodymas, aprašo parengimas ir jo parametrų įtraukimas į turinį atsako į klausimą: kokios kompetencijos yra būtinos edukologijos tyrėjui? Šio aprašo pagrindu gali būti suvienodinta edukologijos doktorantūros samprata. Aprašas leidžia vienodai vertinti doktorantūros tikslus, kurti doktorantūros studijų ir disertacijos rengimo turinį, siekti edukologijos doktorantūros kokybės visuose Lietuvos universitetuose.

Jean-Marie Filloque (Bresto universitetas, Prancūzija) savo pranešime „Naujos dėstytojų kompetencijos mokymosi visą gyvenimą politikos kontekste“ išryškino, kad greta akademiinių bei dalykinių kompetencijų dėstytojai turi plėtoti konkrečius gebėjimus (pvz., atviro ir nuotolinio mokymo). Gebėjimų plėtotės sėkmė labai priklauso nuo paties universiteto, kaip besimokančios organizacijos, vaidmens. Šis poreikis susijęs su socialine, ekonomine paklausa – darbo rinkos

processes of Bologna context, emphasized that Lithuanian experience could serve for the development of education system of Ukraine. Professor from Liepaja University A. Samuseviča delivered reform trends, insights and problems of teacher training system in Latvia.

The experience of study quality management is accumulated in the United States of America. That is the reason why the members of the conference were interested in R. Paulauskas (Šiauliai University) report about tendencies of demand and supply of teachers in the USA.

Reviewing the course of development of higher education of recent years it is noted that university is perceived as the institution supplying the market with necessary qualifications. The researcher I. Tendzegolskienė (Vytautas Magnus University) indicates clarity of qualification degrees, adaptation of abilities in professional field as important and worth of scientific studies, emphasizing the requirements to the third cycle studies in her report “Methodology of preparing a qualification description: the case of preparing a description of qualification of doctor in education”. According to the presenter, creating a national qualification system, special attention is paid to higher education because universities guarantee interaction of science, practice and education and intellectual potential of qualification system. Higher education not only satisfies the needs of professional activities of students but also creates fresh knowledge. Thus in the content of education prepared by university organizing the process of PhD studies appears a double content: general higher education (general university content) and professional higher education (professional university content) that leads to acquisition of competences. The exclusion of competences of doctor in Education, preparation of the description and the inclusion of its parameters into the content gives a reply to the question: what competences are necessary to the researcher of education? On the basis of this description the conception of doctoral studies in education can be harmonized. The description lets evaluate equally the aims of doctoral studies, create the content of studies and dissertation of doctoral studies, to seek for quality of education of doctoral studies in all universities of Lithuania.

Jean - Marie Filloque (University of Brest, France) in his report “New competences of the teachers in the politics of lifelong learning context” stressed that alongside academic and subject competences teachers should develop some particular abilities (e.g. distant teaching). The success of ability development depends

poreikiu. Vykdydami kokybišką tiriamąją veiklą universitetai yra prašomi parengti daugiau kvalifikuotų kursų, suteikti diplomus, vykdyti atestacijas ir pripažinti, akredituoti ankstesnį mokymąsi ir patirtį. Tokios veiklos vienas būdų – tęstinis mokymas. Autorius pranešime pristatė Prancūzijos universitetų patirtį šioje srityje.

Mokytojų kompetencijų ugdymas(-is) darnios visuomenės vystymosi kontekste

Apvaliojo stalo diskusijose pažymėta, kad pedagogus rengiančiose aukštosiose mokyklose deramai neįvertinta studijų kokybės svarba. Tuo pagrindu daryta išvada (pranešėja A. Rauckienė, Klaipėdos universitetas), kad po studijų aukštosiose mokyklose pradėdantys dirbti pedagogai ateina į ugdymo įstaigas turėdami nepakankamas pedagogo profesinei veiklai reikalingas kompetencijas. Vilniaus pedagoginio universiteto mokslininkės O. Monkevičienės pranešimo medžiagoje analizuojama problema, kuri susijusi su aukštųjų mokyklų dėstytojų atotrūkiu nuo mokyklos gyvenimo, nefunkcionuoja pedagoginės stažuotės institucija. Akcentuodama kaip sunkiausia mokytojo profesinės veiklos laikotarpį pirmuosius mokytojavimo metus, O. Monkevičienė apibrėžia mentorystės instituto funkcijas pedagogų rengime.

Atkreiptas konferencijos dalyvių dėmesys į multikultūrinės visuomenės ugdymą, dalytasi patirtimi bei galimybių paieška sprendžiant įvardytas problemas. Kaip itin svarbi ir inovatyvi problema įvertinta D. Kirvelio konstruktyvistinės edukacijos, kaip kūrybos visuomenės pamato, formavimo problema, kuri buvo pristatyta remiantis bioinformatiko požiūriu.

J. Adomaitienė ir I. Zubrickienė (Klaipėdos universitetas) atskleidė karjeros perspektyvos planavimo proceso esmę, išryškino šiuolaikinės karjeros kompetencijos dinamiškumo aspektą, nurodydama jos nuolatinio plėtojimo svarbą bei reikšmingumą karjeros perspektyvai planuoti. Problema analizuojama tiriant mokytojų ir dėstytojų požiūrius į savo karjeros kompetenciją, jos plėtrą bei svarbą planuojant savo karjeros perspektyvą bei refleksiją, kaip esminę karjeros raidos ypatybę, planuojant jos perspektyvą, siekiant aukštesnio kokybinio lygmens savo profesinės veiklos srityje. Apibendrinamos pranešime išdėstytas mintis, autorės teigia, kad karjeros projektavimo kompetencijos turi būti ugdomos ir plėtojamos nepertraukiamai, visą gyvenimą. Plėtros svarbą patvirtina karjeros kompetencijai būdingi bruožai: pritaikomumas (galima panaudoti tam tikru momentu, tam tikroje situacijoje); tęstinumas (galima naudoti ir lavinti visą gyvenimą, apima ne tik profesijos įgijimą, bet ir nuolatinį jos tobulini-

on university as a learner itself. This need is related to social, economical demand – demand of the labor market. Universities performing high quality research are requested to organize more courses, to endow diplomas, to effectuate certifications and accredit prior learning and experience. One of the ways of such activities – continuing studies. The author presented the experience of French Universities in this filed.

Development of teachers' competences in the context of development of harmonious society

During the discussions it was noted that the importance of quality of studies is not evaluated properly in higher education institutions. On this basis it was drawn a conclusion (presenter A. Rauckienė, Klaipėda University) that teachers after graduation start to work at school having insufficient competences that are required in teacher's professional activities. In the report of the scientist O. Monkevičienė (Vilnius Pedagogical University) there was analyzed a problem related to detachment of lecturers of higher education institution from the school-life, the institution of pedagogical apprenticeship does not function. Stressing the first year of teacher's professional activity as the hardest one O. Monkevičienė defines the functions of mentor institution in teacher training.

Participants' attention was drawn to the upbringing of multicultural society, in order to find the solution of the above mentioned problems the members shared their experience and searched for possibilities. The problem of constructive education as formation of society's creation basis by D. Kirvelis was considered as extremely important and innovative problem that was presented through the viewpoint of bioinformatician.

J. Adomaitienė and I. Zubrickienė (Klaipėda University) revealed the essence of career perspective planning process, highlighted the aspect of modern career competence dynamism exposing the importance of its constant development and significance for career perspective planning.

The problem was analyzed by examining teachers' attitudes to their career competence, its development and importance in planning their career perspective and reflection as an essential feature of career development, planning perspective, seeking for higher level of quality in professional field. Generalizing the ideas of the report the authors affirm that career projection competences should be developed continuously, lifelong. The importance of development is proved by characteristic features: adaptability (it can be applied in a certain moment, situation); continuity (can be applied and developed lifelong, involves not only acquisition of profession, but also its constant development); flex-

ma); lankstumas (galima plėtoti tuo metu ir tas kompetencijas, kurios reikalingiausios nuolat kintančioje darbo rinkoje); prieinamumas (sudarytos visiems ir visos sąlygos jas plėtoti); perkeliamumas (įgyta kompetencija gali būti pritaikoma, „perkeliamą“ naujoje situacijoje).

Pranešime pristatyti tyrimo rezultatai gali būti naudingi ieškant idėjų, optimalių sprendimų individualios karjeros perspektyvai planuoti.

Analizuojant kūno kultūros mokytojų kompetencijos ir rengimo kokybės problemas, pirmiausia buvo aptarti veiksniai, lemiantys stojimo į kūno kultūros specialybę, ieškota būdų efektyvinti priėmimą į universitetą (S. Norkus, Šiaulių universitetas).

Kūno kultūros specialybės studentų psichosocialinės adaptacijos tyrimų rezultatus pristatė doktorantė L. Bobrova (Šiaulių universitetas). Analizuodama objektyvias aplinkybes, lemiančias tyrimo problemą ir jos aktualumą, pranešėja aptarė situaciją, kai pirmakursiai patenka į naują socialinę aplinką, kuri sutrikdo nusistovėjusius mokyklinio gyvenimo stereotipus. Naujomis sąlygomis įvyksta perėjimas į savarankišką, aktyvią veiklą (ypač studentams iš kaimo vietovių). Atvykęs į aukštąją universitetinę mokyklą, buvęs abiturientas turi keisti savo gyvenimo stilių, derinti savo veiksmus prie naujų sąlygų. Svarbu ir tai, kad kūno kultūros specialybės studentams būdinga dvigubos socializacijos situacija universitetinėje erdvėje – daugelis aktyviai sportuojančių studentų savo kasdienį gyvenimą dalija į dvi (o kartais ir į tris) socialines aplinkas – akademinę veiklą ir aktyvų treniruočių bei sporto varžybų procesą.

Diskutuota, kad profesinei pedagogo veiklai ypač svarbi problema – socialinės kompetencijos ugdymas. R. Malinauskas (Lietuvos kūno kultūros akademija) savo pranešime akcentavo socialinės kompetencijos ugdymo tyrimų aktualumą, ištyrė socialinės kompetencijos sąsajas su didesniu asmenybės pasitikėjimu savimi ir aukštesniu savęs vertinimu, žmogaus empatiškumo poveikį jo asmeniniam gyvenimui ir profesinei karjerai.

Šiandien itin aktuali problema – pedagogų sveikatos būklė, jų valeologinės kultūros raiška. L. Bobrova ir J. V. Vaitkevičius (Šiaulių universitetas) pranešime patikslino valeologijos sampratą, palygino Vakarų šalių ir Lietuvos pedagogų sveikatos problemas, jų požiūrį į rūpinimąsi asmenine sveikata. Autoriai atliko įvairiose šalyse atliktų apklausų tyrimų rezultatų analizę ir padarė išvadą, kad mokytojai savo darbe nuolat jaučia įtampą dėl profesinės veiklos tam tikrų aspektų,

ability (the competences that are constantly needed in a changing market can be developed simultaneously); accessibility (everybody is allowed to develop them); transfer (acquired competence can be applied in a new situation).

The results presented in the report can be useful searching for ideas to make optimal solutions for planning individual career perspective.

Analyzing the problems of Physical education teachers' competences and training quality, firstly, the factors determining the choice of entering the speciality were discussed, the ways to improve the enrolment to the university were searched (S. Norkus, Šiauliai University).

The research results of psychosocial adaptation of Physical training students were presented by PhD student L. Bobrova (Šiauliai University). Analyzing the objective conditions determining the problem of the research the presenter discussed the situation when the first year students get into a new social environment that discomfits school stereotypes. Students shift to independent, active practice in these new conditions. At university a school-leaver has to change his way of life, adjust his actions to new conditions. It is also important that Physical training students sustain a situation of double socialization in university – most of those who actively go in for sports divide their everyday life into two (sometimes even into three) social environments – academic, active training and sport competition process.

It was discussed that development of social competences is becoming an especially important problem for teacher's professional activities. R. Malinauskas (Lithuanian Academy of Physical Education) in his report emphasized the relevance of the researches of development of social competences, analyzed the relations of social competence with greater self-confidence and higher self-evaluation, an effect of human's empathy on his personal life and professional career.

Today the state of teachers' health, expression of their valeologic culture became an especially relevant problem. L. Bobrova and J. V. Vaitkevičius (Šiauliai University) specified the conception of valeology in their report; using the comparative aspect they showed health problems of Western countries and Lithuanian teachers, their viewpoint about care of personal health. The authors have made the analysis of the results of various surveys carried out in different countries and have drawn the conclusion that teachers constantly feel stress at work because of some aspects of

kurie nėra tiesiogiai susiję su mokymu, pedagogine veikla. Ryškiausi jų: „popierių“ gausa, pasikeitę mokytojų vaidmenys, finansinės problemos, nuolatiniai tikrinimai, darbo krūvis ir aplinka. Sudėtingas ugdymo procesas yra ir dėl skirtingos vaikų tiek fizinės, tiek intelektinės brandos, kurią lemia ryški socialinė, finansinė ir intelektinė diferenciacija, psichologinės vaikų problemos, silpnėjanti jų sveikata. Pranešime akcentuojama tai, kad daugeliui mokytojų sveikata dar nėra socialinė vertybė: pedagogai nepakankamai vertina žalingų įpročių, mažo fizinio aktyvumo žalą sveikatai. Stokojama žinių apie sveikatos stiprinimo būdus ir jų naudą, stokojama sąryšio tarp žinių ir realaus jų taikymo praktikoje. Pranešėjai išreiškė nuomonę, kad rengiant pedagogus, būtina suformuoti sveikos gyvenimo įgūdžius bei nuostatas, keičiančias valeologinę šiuolaikinio žmogaus kultūrą. Pranešimo problemos inicijuotose diskusijose buvo akcentuota valeologinės pedagogų kultūros ugdymo(-si) problema kaip ypač atsakingas Švietimo sistemos uždavinys, kurį būtina spręsti ieškant perspektyvios sveikatos ugdymo(-si) krypties, atitinkančios šiuolaikinio socialinio gyvenimo reikalavimus.

Remdamasi holistiniu požiūriu į žmogų E. Karbočienė analizavo jogos praktikavimo teigiamą poveikį sveikatai, pasireiškiantį per funkcinę bei fizinę sportuojančių pedagogų parengtumą, širdies ir kvėpavimo sistemų veiklą, miego funkcijos kokybę, raumenų ištvermę.

Gamtos mokslų ir technologijos mokytojų rengimo ir kompetencijų ugdymo(-si) problemų diskusijoje dominavo biologijos mokytojų pasirengimo ekologiniam ugdymui analizė (S. Shmalyey, Ukrainos Chersono universitetas), būsimųjų biologijos mokytojų metodologinio pasirengimo kokybės valdymo ir tobulinimo patirties sklaida (O. Tsurul, M. P. Dargomirovo pedagoginė mokykla, Ukraina). Gilintasi į praktines problemas, perteikiant kūrybos ir praktinių bei darbinių įgūdžių formavimo namų ruošos pamokose ypatumus (A. Spons, Marupes mokykla, Latvija), taikant lyginamosios situacijos ir poreikio analizės metodologiją, supažindinta su mokytojų mokymusi ugdyti po atviru dangumi patirtimi (R. Vilkonis, Šiaulių universitetas) bei gamtotyros pradinio ugdymo kontekste reikšme ir taikymo galimybėmis (M. Vilkonienė, Šiaulių universitetas).

Mokytojų kultūros kaita

Diskutuojant mokytojų kultūros kaitos klausimais, analizuotos mokytojų asmenybės ypatumų raiškos mokinių lūkesčių ir vizijų kontekste problemos,

professional activities that are not directly related to teaching or pedagogical activities. The most relevant of them are: plenty of “papers”, different and changed roles of teachers, financial problems, constant control, workload and environment. In addition, different physical and intellectual maturity of children makes teaching process more complicated. It is determined mainly social, financial and intellectual differentiation, deep physiological problems of children, weak health. In the report it is stressed that health is not a social value for the most of teachers: teachers do not value enough the impact of bad habits and little physical load on health harm. There is a shortage of knowledge about ways how to strengthen one’s health and their benefits; there is a lack of interrelation between knowledge and practice. The presenters expressed the opinion that while training teachers it is necessary to shape the habits and guidelines of a healthy life that change valeological culture of a modern man. In the initiated discussions by the report problem it was stressed that development of teachers’ valeological culture is extremely important task of education system that is necessary to be solved searching for a perspective way of health cultivation that would meet the requirements of modern social life.

With reference to holistic viewpoint to the human being E. Karbočienė analyzed a positive impact of yoga on health which appears through functional and physical qualification of sports teachers, functioning of heart and respiratory systems, quality of sleep function, muscle stamina.

During the discussion about problems of teacher training of natural sciences and technology and competence development, the analysis of preparation of biology teachers for ecological upbringing dominated (S. Shmalyey, Ukraine Kherson University), the spread of experience of quality management and development of methodological preparation of future biology teachers (O. Tsurul, Pedagogic school of M. P. Dargomirov, Ukraine). Simultaneously, the practical problems conveying the peculiarities of shaping creative, practical and work habits in domestic science were investigated (A. Spons, Marupe School, Latvia), while applying the methodology of comparative situation and analysis of needs, training of teachers to teach outside (R. Vilkonis, Šiauliai University) also the meaning and possibilities of application of nature studies in the context of primary education were introduced (M. Vilkonienė, Šiauliai University).

The change of teacher culture

While discussing the issues about teacher culture

pedagoginio personalo atrankos sistemos bendrojo lavinimo mokykloje ypatumai, pasidalyta mokytojų lyderiavimo bei žinių konstravimo tyrinėjimų patirtimi su Latvijos aukštųjų mokyklų kolegomis. Atkreiptas dėmesys į mokinių poreikių tenkinimo galimybes per asmenybės pažinimą, pasidalyta patirtimi apie aukštesniųjų klasių mokinių ekskursijų, kaip ugdymo(-si) ir mokymo(-si) priemonių, taikymo galimybes, mokytojų įvaizdžio problemą ir jos raišką žiniasklaidoje.

Klausytojus sudomino A. Rutkienės (Vytauto Didžiojo universitetas), A. Alechnavičienės (Kauno Senamiesčio pradinė mokykla,) ir V. Zuzevičiūtės (Vytauto Didžiojo universitetas) pranešime „Mokytojų kultūros kaita – ar pasieksime socialinę sanglaudą?“ keliamas probleminis klausimas: „kaip mokytojai supranta mokomųjų praktikų pakeitimus, siekiant socialinės sanglaudos? Autorės pristatė mokytojų suvokimo apie mokymo veiklas, pabrėžiant socialinę sanglaudą, tyrimo rezultatus.

Pranešime „Informacinės ir komunikacinės technologijos kaip mokymosi aplinkos komponentas būsimųjų mokytojų edukacinėje praktikoje“ (pranešėja P. Pečiuliauskienė) nagrinėta, kaip naujas mokymosi aplinkas, susijusias su informacinėmis-komunikacinėmis technologijomis (IKT), mokymo procese taiko praktiką atliekantys studentai. Iš įvairių galimų aplinkų kūrimo atvejų, taikant IKT, pasirinkti du – virtualios mokymosi aplinkos ir mokomosios kompiuterinės programos. Pranešime pristatoma IKT grindžiamų mokymosi aplinkų lyginamoji analizė tarp praktiką atliekančių studentų ir mokytojų praktikų, ieškoma pasireiškusių proporcijų priežasčių. Apibendrinama tyrimo rezultatus, pranešėja formuluoja išvadą, kad sparti informacinių ir komunikacinių technologijų kaita atveria naujas galimybes mokymosi aplinkų tobulinimui. Modernių mokymosi aplinkų kūrimas bendrojo lavinimo mokykloje priklauso tiek nuo šiuo metu dirbančių mokytojų, tiek būsimųjų mokytojų profesinio pasirengimo jas taikyti.

Aptartą problemą tarsi papildė pranešimas apie socialinių-pedagoginių praktikumų organizavimą aukštojoje mokykloje būsimųjų pedagogų profesinio pašaukimo plėtotės aspektu. Aktualu tai, kad pranešėja R. Saveljeva (Klaipėdos universitetas) pristatė praktikų organizavimo modelį, apimančią socialines-pedagogines užduotis, socialinės-pedagoginės praktikos atlikimą bei profesinio pašaukimo raidos stebėjimą.

change, the problems of expression of teachers' personal peculiarities in the contexts of student expectation and vision, the peculiarities of selection system of pedagogical personnel in comprehensive school were analysed, the experience of teacher leadership and research of knowledge construction was shared with colleagues from Latvian higher education institutions. Attention was paid to the possibilities of satisfaction of students needs through cognition of personality, the experience of excursions of senior students as means application possibilities of teaching and upbringing, was shared, also the problem of teacher image and its expression in media was discussed.

The audience was interested in the problem-oriented question “How do teachers understand the changes of teaching practice seeking for social cohesion?” mentioned in the report “The change of teachers culture – will we achieve social cohesion?” by A. Rutkienė (Vytautas Magnus University), A. Alechnavičienė (Primary school of Kaunas Old Town) and V. Zuzevičiūtė (Vytautas Magnus University). The authors presented the results of the research of teachers' perception about teaching activities emphasizing social cohesion.

The presenter P. Pečiuliauskienė in her report “Information and communication technologies as a component of learning environment in future teachers educational practice” analyses how new learning environments which are related to information – communication technologies (ICT) are applied in the learning process by the students during practical placements. From various possible environment creation cases, applying ICT two cases were chosen: virtual study environment and study software. The report presented a comparative learning environment analysis based on ICT among the students during practical placements and teachers practitioners, the reasons of apparent proportions were searched. Summarizing the results of the research the presenter formulates the conclusion that quick change of information and communication technologies creates new opportunities for development of new learning environments. Creation of modern learning environments in comprehensive schools depends on both presently working teachers and professional preparation of future teachers to apply them.

The above discussed problem is as if supplemented by the report about organizing practice of social educators in higher education institutions in the aspect of development of future teachers professional vocation. It is relevant that the presenter R. Saveljeva (Klaipėda University) introduced the model of practice

Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo problemų raiška

Pranešėja V. Gražienė (Vilniaus kolegija) savo pranešime išryškino tai, kad pakitęs ir intensyves ekonominių, socialinių, kultūrinių bei švietimo politikos veiksnių kontekstas lėmė būtinybę atnaujinti ikimokyklinio amžiaus vaikų auklėtojo rengimo standartą – strateginę šios srities pedagogų rengimo kryptį nusakantį dokumentą. Analizuodama šios srities pedagogo rengimo standartų turinio kaitą ir kokybinius pokyčius, akcentavo praktinių pedagogo įgūdžių gebėti pažinti vaiką ir individualizuoti jo ugdymą, modeliuoti ugdymo turinį bei interpretuoti ir reflektuoti pedagoginę realybę reikšmingumą. Pranešime keliamas hipotetinis teiginys, kad *Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo rengimo standarto (2008)* reikalavimai pedagogų rengimui yra aktualūs, šiuolaikiški ir savalaikiai, o tarp pedagogų rengimo tendencijų ir pedagoginės realybės esama atotrūkis, kuri sėkmingas minėto dokumento realizavimas gali sumažinti. Remdamasi ekonominių, socialinių, kultūrinių bei švietimo politikos veiksnių konteksto analize, darbo rinkos pokyčiais, ikimokyklinį bei priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančiais teisės aktais, šios pakopos nacionalinių ir tarptautinių tyrimų ataskaitomis, studijų programų vertinimo ataskaitomis, veikiančio standarto taikymo studijų programų kūrimui ir jų kokybės stebėsenai patirtimi, atliktais tyrimais, autorė daro išvadą, kad naujas standartas nepaneigia pirmojo standarto, o natūraliai tęsia jame plėtotas „Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcijos“ idėjas bei aktualizuoja svarbių šalies švietimui pedagoginių idėjų sklaidą.

Atsakymų į klausimą, kaip vaikų kompiuterinės kultūros pasaulyje įvyksta virsmas iš realios į virtualią tikrovę ir priešingai, ieškojo E. Masiliauskienė (Šiaulių universitetas). Pranešėja atkreipė klausytojų dėmesį į tai, kad edukaciniuose tyrimuose vaikų kompiuterinės kultūros problema dažnai tiriama vienpusiškai, kaip vienas iš svarbiausių klausimų analizuojamas kompiuterinis raštingumas bei mokyklų aprūpinimas kompiuteriais. Diskusijose pritarta pranešėjos išsakytoms mintims, kad kompiuterinės kultūros žaidybinis diskursas padeda pažinti vaiką, kaip aktyvų informacinės visuomenės dalyvį, besinaudojantį jos teikiamomis galimybėmis mokymosi, laisvalaikio, komunikacijos, informacijos srityse. Svarbu tai, kad tai skatina atsiskirti neigiamo požiūrio į vaikų kompiuterinę kultūrą, kaip reiškinį, pavojingą pačiam vaikui, o vaikų kom-

organisation involving social pedagogical tasks, social pedagogical performance and observation of professional vocation development.

Expression of preschool, pre-primary and primary education problems

The presenter V. Gražienė (Vilnius College of Higher Education) in her report highlighted that the changed and intensive factor context of economical, social, cultural and education politics determined a necessity to update the standard of preschool children mentor training – the document that defines a strategic tendency of teacher training of the field. Analyzing the change of standard content of teacher training of this sphere and quality changes, she stressed the significance of teacher's practical skills to be able to know a child and individualize his upbringing, to model the content of education, to interpret and reflect pedagogical reality. A hypothetical statement is raised in the report that the requirements of *the standards of preschool and pre-primary education teacher training (2008)* for teacher training are topical, modern and timely and there is a gap between teacher training and pedagogical reality which can be successfully reduced implementing the above mentioned document. Referring to analysis of context of economical, social, cultural factors and factors of educational politics, the change of labour market, legal acts that regulate pre-primary and preschool education, national and international research reports of this cycle, reports of the study program evaluation, the application of the functioning standard of creation of study programmes and their experience of quality monitoring, accomplished researches, the author makes a conclusion that a new standard does not deny the old one but naturally continues developed ideas of “Conception of preschool education of Lithuanian children” and makes relevant the spread of pedagogical ideas relevant to Lithuanian education.

E. Masiliauskienė (Šiauliai University) tried to find out the reply to the question how the transformation from reality to the virtual world and vice versa happens in children's world of computer culture. The presenter pointed out that in educational researches the problem of children's computer culture is very often analyzed only from one side. As one of important subjects was computer literacy and provision of schools with computers. In the discussions it was agreed with presenters' ideas that computer culture game discourse helps to know the child better as an active participant of information society who uses possibilities of studying, free time, communication and information

piuterinę kultūrą vertinti kaip alternatyvią bendrajai visuomenės kompiuterinei kultūrai.

Kaip itin aktuali problema išryškėjo vaikų iš rizikos grupės šeimų socialinės kompetencijos ypatumų analizė, emocinių ir elgesio problemų turinčių vaikų socialinės kompetencijos ugdymo galimybės bei gabių vaikų neformalusis ugdymas.

Įvardytų problemų kontekste Latvijos mokslininkai pasidalijo patirtimi apie priešmokyklinio ugdymo pedagogų rengimą, taikant integravimo požiūrį mokymo procese, nacionalinių vertybių įsisąmoninimą multikultūrinės pradinės mokyklos aplinkoje.

Andragogų rengimo ir suaugusiųjų mokymo(-si) problemos

Nekelia abejonių, kad *Mokymosi visą gyvenimą koncepcijos* įgyvendinimas, pabrėžiantis žmogaus siekį sėkmingai gyventi bendruomenėje, reikalauja tvirtų ryšių tarp atskirų edukologijos mokslų šakų (pedagogikos, andragogikos), kompleksinių tarpdalykinių tyrimų. Todėl konferencijos pranešimų tematikoje problemišku išsiskyrė R. M. Andriekienės pranešimas, kuriame buvo analizuojama pedagogikos ir andragogikos dermė edukologijos mokslo aspektu institucinio ugdymo valdymo lygmeniu. Pranešėja atkreipė dėmesį, kad pedagogikos ir andragogikos dermės paieškos grindžiamas samprata, jog ugdytojų ir ugdytinių sąveika yra savivaldi ir santykinai autonomiška dviejų tipų (ugdymo valdymas asmenybės lygmeniu ir ugdymo valdymas socialiniu lygmeniu) sistema. Tyrimai atlikti ugdymo valdymo asmenybės lygmens daliniu – instituciniu lygmeniu. Pateikiami tyrimų, vykdytų ikimokyklinių įstaigų, pradinėjų ir pagrindinių mokyklų ugdymo sistemų strateginių aspektų bei universitetinio išsilavinimo ir tęstinio profesinio mokymosi (TPM) srityse, rezultatai. Tyrimo rezultatų pagrindu pranešėja suformulavo konkrečią išvadą, įrodančią pedagogikos ir andragogikos dermę edukologijos mokslo ir institucinio ugdymo valdymo lygmens aspektu, nes mokymosi visą gyvenimą perimamumo ir tęstinumo principai laiduoja ikimokyklinio, mokyklinio ugdymo ir studijų metais pirminio kompetencijų varianto formavimą, kuris vėliau perkeliamas į tęstinio profesinio mokymosi erdvę.

G. Martinkienė ir A. Navaruskienė (Klaipėdos universitetas) analizavo individualizuoto ir diferencijuoto mokymosi sampratą, esmę ir turinį. Remdamosi įvairių mokslininkų, aukštosios universitetinės mokyklos dėstytojų ir studentų požiūrių tyrimu, autorės pagrindė individualizuoto mokymosi būtinybę, organizavimo ir taikymo ypatumus. Kartu aptarė individualizuoto mo-

spheres. It is important that it stimulates to refuse the negative viewpoint to children's computer culture as the phenomenon dangerous to a child himself and to assess children's computer culture as an alternative to general society's computer culture.

The analysis of peculiarities of social competence of children from a risk group, the possibilities of education of social competences of children that have emotional and behavior problems and informal education of smart children occurred as an extremely relevant problem.

In the context of the above mentioned problems Latvian scientists shared experience of preschool teacher training, applying a viewpoint of integration in a teaching process, awareness of national values in multicultural environment of primary school.

Problems of andragog training and adults' teaching (learning)

There is no doubt that implementation of *Lifelong learning competence* that emphasizes human objective to live successfully in a community requires strong link between sciences of education (pedagogy, andragogy), complex inter-subject researches. Therefore, among the topics of conference reports the report of R. M. Andriekienė was distinguished for its problem. The consistency of pedagogy and andragogy in the aspect of education science in the level of institutional education management was analysed. The presenter stressed that the retrieval of consistency of andragogy and pedagogy is based on conception that interaction of teachers and students is autonomous and the relations are autonomic system of two types (teaching management in personality and social levels). Researches were performed at the level of personality's education management. The results of researches carried out in the fields of preschool institutions, primary and basic school education systems strategic aspects, university education and continuing professional studies. On the basis of the results the presenter formulated a particular conclusion proving the consistency of andragogy and pedagogy in the aspect of education science at the level of institutional education management since principles of accessibility of lifelong learning and continuity vouch the formation of primary version of competences of preschool, school education and years of study, which later is transferred into the environment of continuing professional studies.

G. Martinkienė and A. Navaruskienė (Klaipėda University) analyzed the conception, essence and content of individualized and differentiated learning. Referring to the analysis of the viewpoint of various scientists, lecturers and students, the authors justified

kymosi aukštojoje universitetinėje mokykloje rezultatyvumą: individualizuoto mokymosi andragoginį ir psichologinį aspektus, andragogų ir suaugusiųjų besimokančiųjų kompetencijas, vaidmenis ir reikalavimus individualizuoto mokymosi procese. Autorės akcentavo tai, kad svarbu ne tik gebėti kelti mokymosi tikslus, uždavinius, bet ir planuoti mokymosi veiklą, kryptingai veikti siekiant išsikeltų mokymosi tikslų ir uždavinių, reflektuoti veiklą bei rezultatus ir kt. Kita vertus, besimokantis suaugusysis, norėdamas sėkmingai mokytis, turėtų žinoti ir suprasti, kaip vyksta individualizuoto mokymosi procesas, kokie būdai ir strategijos tinka vienai ar kitai mokymosi problemai spręsti. Taip pat svarbu žinoti savo mokymosi stilių, savo mokymosi galias ir galimybes bei šaltinius, iš kurių galima mokytis.

Profesinio rengimo siekiai ir patirtis

Konferencijos diskusijose akcentuota, kad šiuolaikinio profesinio rengimo svarbiausias tikslas yra ugdyti kvalifikuotą, kompetentingą, gebantį savarankiškai veikti ir priimti sprendimus specialistą. Gerai parengto aukštojo mokslo specialisto vertinamasis bruožas – jo konkurencingumas Europos Sąjungos darbo rinkoje. Gebėjimas konkuruoti profesinėje veikloje ir būti mobiliam tiesiogiai siejasi su šiuolaikinio specialisto užsienio kalbų mokėjimu, kurio svarba ir aktualumas įvardytas švietimo politiką ir strategiją formuojančiuose bei profesinį rengimą reglamentuojančiuose dokumentuose. Švietimo politikos nuostata į būsimo specialisto užsienio kalbos mokėjimo aktualumą nurodo bendrą siekiamą užsienio kalbos mokėjimų rezultatą – gebėjimą bendrauti. Todėl profesinį rengimą vykdančioms aukštojo mokslo institucijoms reikėtų atskleisti šios sąvokos turinį ir raiškos kontekstus, charakteringus tam tikros specialybės profesinei aplinkai, kad mokymas(-is) veiksmingas ir būtų plėtojami ugdytinių gebėjimai vartoti kalbą kaip instrumentą sudėtingoms kompleksinėms profesinėje veikloje kylančioms problemoms spręsti. Atliktas R. Jasnauskaitės kokybinis tyrimas ir pagrindiniai šio tyrimo rezultatai pristatyti autorės pranešime, kuriame ji atskleidė inžinerijos specialistų gebėjimų bendrauti žodžiu savo profesinėje veikloje patirtį, parodė šio gebėjimo aktualumą ir plėtros poreikį rengiant inžinerijos specialistus aukštojo neuniversitetinio mokslo institucijose.

V. Edmunds (Latvijos kultūros kolegija) aptarė naujų ugdymo technologijų panaudojimo galimybes mokant šokti. Konferencijos dalyviai pozityviai reaguojantys atsilies į pademonstruotą kilimėlį, kuriuo mokoma šokio ir ritmikos elementų (tai Norvegojos patirtis, kurią Latvijoje planuojama perkelti ir į kūno kultūros pamokas). A. Arnicanė (Rygos mokytojų rengimo ir švietimo akademija) analizavo audiovizualines tech-

the necessity, organization and application peculiarities of individualized learning. At the same time they discussed the efficiency of it at the university: andragogical and psychological aspects of individualized learning, the competences, roles and requirements of andragogs and learning adults in the process of individualized learning. The authors pointed out that it is important not only to be able to set aims, objectives, but also to plan learning activities, to be focused while seeking for these aims and objectives, to reflect the activities and results, etc. On the other hand, a learning adult who wishes to study successfully should know and perceive how the process of individualized learning works out, which ways and strategies are suitable to solve one or another study problem. It is also important to know your own style, potency and possibilities of study and also the sources which you can use for learning.

Objectives and experience of professional training

It was stress during the discussion in the conference that the most important aim of the modern professional training is to bring up a qualified, competent specialist who is able to act alone and make decisions. A well considered feature of highly trained specialist is his competitiveness in a labour market of the European Union. Ability to compete in professional activities and being mobile is directly related to knowing of languages, the importance and relevance of which is named in documentation that formulates education politics and strategy and regulates professional training. The attitude of education politics towards the relevance of knowing a foreign language for the future specialist indicates the general ambition – the result of knowing a foreign language – ability to communicate. Thus the objective is set for higher education institutions – to reveal the content of concept and expression contexts typical to separate environment of a different profession in order to make learning effective and the abilities of students to use language as an instrument in complex professional activities to solve problems would be developed. A qualitative research of R. Jasnauskaitė and its results were presented in her report where she revealed the experience of engineering specialists to communicate verbally in their professional activities, showed the relevance of this ability and the need of development while training specialists in higher education institutions.

V. Edmunds (Latvija Culture College) discussed the possibilities of application of new teaching technologies in teaching to dance. The participants of the conference positively responded to the demonstrated rug used to help to teach the elements of dance and rhythm (Norwegian experience which is planned to be transferred in the lessons of Physical

nologijas, skirtas savarankiškam muzikos mokymuisi. Savarankiškos informacijos paieškos buvo įvardytos kaip naujos ir perspektyvios muzikos mokymo metodikos sudėtinės dalys. Aptardama fortepijono mokytojų mokymo modelį, N. Luse (Rygos mokytojų rengimo ir švietimo vadybos akademija) pažymėjo psichologinį mokymo kryptingumą, jo dermę su praktiniais metodais, pavyzdžiui, kaip racionaliai pasirengti koncertams. R. Kaupuza (Latvijos muzikos akademija) pabrėžė klasikinio baletto įtaką bendrajai Latvijos kultūrai, pateikė tradicinės prieigos baletu ugdyme sampratą. Z. Krigere (Rygos „Swedbanko“ choras) supažindino su mokytojo vaidmens sceninio dainavimo faktoriumi, mokytojų ir mokinių santykių specifiškumu, atlikėjų vokaliųjų gebėjimų standartų rengimu Latvijoje.

Apibendrinimas

Šiandieninio pasaulio bruožas yra informacijos gausumas, todėl ją apibendrinti yra itin svarbu. Konferencijos apžvalgoje pristatomi pranešimai, sukėlę daugiausia diskusijų. Aptartos sritys neišsemia per konferenciją analizuotų edukacinių problemų gausos. Mokslinio komiteto atstovai, pažymėdami išaugusį konferencijos dalyvių mokslinį lygį, naują, paradigmą, mąstymą, probleminių ir kritinių pranešimų lygį, pažymėjo tokias diskusijose iškeltas problemas: Lietuvos aukštojo mokslo integracijos į bendrą Europos aukštojo mokslo erdvę aktualumą ir situacijos analizę; universitetinio ir neuniversitetinio mokytojų rengimo kokybės teorinių ir empirinių tyrimų sklaidą; efektyvios studijų kokybės sistemos sukūrimo aukštajame moksle problemas; mokytojų rengimo sistemos pertvarkymo patirtį Latvijoje, Ukrainoje, Kroatijoje, Rusijoje, JAV; suaugusiųjų mokymo aktualijas; studijų kokybės vertinimo pasaulinę patirtį, akcentuojant įvairių šalių panašumus ir skirtumus; siekį susipažinti su įvairiais šiuolaikinio mokytojo rengimo modeliais, analizuojant aukštus studijų organizavimo, bendravimo su studentais patirtis, dėstytojų kvalifikaciją, studijų tobulinimą ir valdymą, kokybės užtikrinimo sistemą, tikslų pasiekimą ir įvertinimą. Atkreiptas išskirtinis dėmesys į ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų ugdymo problemas, jų sprendimo galimybes šiuolaikiniame švietimo kaitos etape.

Europinių dokumentų, reglamentuojančių aukštojo mokslo sistemą (Bolonijos proceso, Lisabonos strategijos įgyvendinimo ir kitų – Salamankos konvencija, Glazko deklaracija, Dublino aprašai), bei Lietuvos aukštojo mokslo kaitos strateginių nuostatų analizės kontekste aptartos Lietuvos studijų kokybės užtikrinimo galimybės, pereinant į žiniomis grįstą ekonomiką ir kūrybinę visuomenę.

education). A. Arnica (The Academy of Riga Teacher Training and Education) analyzed audio-visual technologies that are dedicated to self-study of music. Independent search of information was called as new and perspective constituent parts of methods to teach music. Discussing the model of teaching to play the piano N. Luse (The Academy of Riga Teacher training and Education) stressed the psychological teaching tendency, its consistency with practical methods, e.g. how to prepare for the concerts rationally. R. Kaupuza (Music Academy of Latvia) emphasized the influence of classical ballet to general Latvian culture, presented the perception of traditional ballet in education. Z. Krigere (The chorus of “Swedbank”) introduced the factor of teacher’s role in the stage singing, the specifics of relationship between teacher and student in the sense of institution, the performer’s standard training of vocal abilities in Latvia

Summary

The feature of modern world is superfluity of information therefore, it is necessary to generalize it. There are presented reports that initiated the most of discussions. The subjects do not encompass plenty of educational problems analyzed in the conference. The representatives of scientific committee stressing the increased level of conference participants, new paradigmatic thinking, problematic and critical level of reports emphasized the following problems: relevance of integration of Lithuanian higher education into general environment of the European Union and the analysis of the situation; the spread of theoretical and empirical researches of the quality of university and non-university teacher training; the problems of creating a quality system in higher education; experience of teacher training reform in Latvia, Ukraine, Croatia, Russia, the USA; the relevance of adults training; the world experience of study quality evaluation, emphasizing similarities and differences of various countries; the objective to get acquainted with various models of modern teacher training, analyzing the organization of studies, communication with students, qualification of lecturers, development and management of studies, the system of quality guarantee, achievement and evaluation of goals. Exceptional attention was paid to preschool and pre-primary education problems and possibilities to solve them.

The context of European documents regulating the system of higher education (Bologna process, Lisbon Strategy, Salamanca Convention, etc.) and in the context of analysis of the Lithuanian strategic guidelines of the change of higher education, the possibilities of Lithuanian study guarantee, shifting to knowledge based economy and creative society were discussed.

Literatūra • References

Fullan, M. (1998). *Pokyčių jėgos: skverbimasis į ugdymo reformos gelmes*. Vilnius: Tyto alba.
Hargreaves, A. (1999). *Keičiasi mokytojai, keičiasi laikai: mokytojų darbas ir kultūra postmodernistiniame amžiuje*. Vilnius: Tyto alba.

Hargreaves, A. (2008). *Mokymas žinių visuomenėje: švietimas nesaugumo amžiuje*. Vilnius: Homo liber.
Valstybinė pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programa // *Valstybės žinios*. 2006-05-27. Nr. 60 - 2139.

LAIMUTĖ BOBROVA

Socialinių mokslų (edukologija) daktarė,
Šiaulių universiteto Kūno kultūros ir sporto pedagogikos
katedros docentė.
Moksliniai interesai: mokinių ir studentų sveikatos
ugdymas, gyvenamosios tyrimai.

Doctor of Social Sciences (Educology),
Šiauliai University Department of Physical Education and
Sports Educology, Associate Professor.
Research interests: development of pupils' and
students' health, empirical research on life style.

Address P. Višinskio Str. 25, LT-76351 Šiauliai, Lithuania
E-mail: l_bobrova@hotmail.com

RAMUTĖ GAUČAITĖ

Socialinių mokslų (edukologija) daktarė,
Šiaulių universiteto Meno edukologijos katedros docentė.
Moksliniai interesai: ikimokyklinio ir mokyklinio
amžiaus vaikų meninis ugdymas, choreografinis
ugdymas, meno mokytojų ugdymas.

Doctor of Social Sciences (Educology),
Šiauliai University Department of Art Education
Research interests: children's artistic education,
Associate Professor.
Research interests: preschool children's education;
education through choreography; education of art
teachers.

Address: P. Višinskio Str. 25, LT-76351 Šiauliai, Lithuania
E-mail: muzdk@su.lt